

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Elofizetési árak:	
Helyben:	Vidékre küldve:
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.
Fél évre . . . 5 . . . —	Fél évre . . . 8 . . . —
Negyed évre . . . 2 . . . 50 .	Negyed évre . . . 4 . . . —
Egy órára . . . 1 . . . —	Egy órára . . . 1 . . . 70 .
Egyes szám ára 4 fillér.	

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PAL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat basáboz petít sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szöveg 4 fillér.

A Debreczeni Protestáns-Lap adatai.

Bevártam «A Liga» című cikk sorozat befejezését. Nem akartam közbeszólással zavarni azon érdeklődést, mellyel azon cikksorozat fogadtatott. Most már a „Liga” cikksorozat közlése befejeztetett, a „Debreczeni Protestáns Lap” szerkesztője pedig legutóbbi lapjában azt üzenté azoknak, akik szerinte «erős kíváncsisággal várják a dolgok fejlődését.» hogy „ne várjanak semmit.” «Szióklákat emelgett» ugymond és panaszkodik, hogy «sok por és törmelék hullott vissza a fejére.»

Ha csak „por és törmelék hullott” Eröss Lajos ur fejére, akkor panaszkodni nincs joga. Mert az általa szerkesztett lapban nem mi kezdtük a támadást. Elmúlt egy éve már, amióta lapja folytonosan és méltatlanul támadja a debreczeni egyház presbyteriumát és ezen egyház lelkészi karának egyes tagjait. Félre értette, vagy félre magyarázta még hosszas türelmünket is. A debreczeni ev. ref. egyház végromlását hirdette ellenfeleink nagy örömére.

És most mégis azt írja, hogy a «legnemesebb, legideálisabb szándékkal» harczolt s csak azt ismeri el, hogy «az irodalmi bajvívás közben olykor olykor tolla hegyével sértett is.» — Szerintünk aki a legnemesebb, legideálisabb czéllal harczol, az sárral nem dobálódzik, tudva nem igazat nem ír és „Karczolatok” helyett érvek-el, tárgyilagosan küzd. — Az egyházkerület erkölcsi támogatása mellett megjelenő egyházi lap szerkesztőjének soha sem szabad feledni, hogy az általa szerkesztett lap nem politikai párt lap és nem egyes egyének, hanem az egész egyházkerületnek szolgálatára hivatott. Éppen azért egyes egyházakat, egyes lelkészeket meghurczolni nem feladata s tudnia kell, hogy Dr. Ferenczy Gyula, Péter Gábor és Csurka István urak véleménye még nem a közvélemény. Ez az én meggyőződésem.

De nem azért fogtam tollat, hogy ezekkel hosszasan foglalkozzam. A személyem ellen intézett oly sok és oly méltatlan támadásokra sem válaszolok. De az egyháztagjai iránti kötelességem az, hogy megvilágítsam és a magok értékére leszállítsam a «Deb-

reczeni Protestáns Lap» irányzatos és egyes egyháztagok véleményének megtevésére szánt adatai közül azokat, a melyeket a február 16-án tartott értekezlet alkalmával én általam felsorolt adatokra czáfolatképpen közölt.

„A katholicizmus elnyomulása Debreczenben” című közleményt annak írója Z-i L-s »a számok bizonyágtételének nevezte. Eröss urék pedig oly súlyt tulajdonítottak ezen irányzatos cikkeknek, hogy arra ismételt hivatkoztak, sőt azt a „Magyar Szó”-ban is közzétették. Pedig ezen cikk téves kiindulási pontból levont téves következtetés.

Ezt írja Z-i L-s ur: „Általános szabály, hogy a nagy városok, még a nagy távolságokat elosztató közlekedési eszközök mellett is, legerősebb vonzerőt mindig a közelebb eső vidékek lakosságára gyakorolnak csak. Debreczen is inkább a szomszédos, mint a távolabbi falvak munkát kereső lakosait szivja fel, — Debreczen vidéke pedig tulnyomólag református valásu. Tehát a beköltözködésnek épen olyan, sőt nagyobb arányban kellett volna gyarapítani a kálvinistaságot, mint a pápistaságot.» Ez mint általános szabály igaz. De nincs szabály kivétel nélkül. Ő pedig éppen ezen kivételt feledte, vagy talán mellőzte.

Annak, ki „a katholicizmus elnyomulását Debreczenben” a közelebbi múlt két évtized statisztikai adataiból kiindulva nemcsak vizsgálja, hanem vizsgálatához még következtetést is fűz: nem szabad sem feledni, sem mellőzni a fentebb idézett általános szabály alól köztudomás szerint kivételt képezett azon tömeges beköltözködést, mely épen a legközelebbi múlt évtized alatt akkor történt, mikor a magyar államvasut üzemeltetése és gépjávitó műhelye városunkba helyeztetett. Azon üzemeltetés és gépjávitó műhely munkásai és tisztviselői nem Debreczen közel vidékéről, hanem az ország távolabbi tájékairól költöztek ide. Tulnyomó nagy részük róm. katolikus. Ide jövetelükkel a helybeli róm. kath. egyházban a lelkek száma oly mértékben növekedett, hogy hozzájuk számított azokat is, kik más hivatalok idetelepítése és a dohánygyár felállításának alkalmából városunkba költöztek: akkor biztosan állíthatjuk,

hogy ezen beköltözködések által a róm. kath. egyházban a lelkek száma legalább 3000 lélekkel emelkedett. Ily nem általános-szabályszerű, hanem rendkívüli mérvű beköltözési létszámot venni fel számítási kulcs gyanánt és ezen kulcs segítségével számítani ki Debreczen város lakosságának 100 év múlva leendő felekezetei szerinti megoszlását: olyan téves számítás, melynek helyes voltát — az idevonatkozó szerkesztői megjegyzés szerint — két évvel ezelőtt sem hittem el. Eröss urnak, és most sem ismerem el, most se hiszem, hogy az a számítás alapos és igaz. De nem hiszi azt maga Z-i L-s ur sem, mert szerinte is „hogy ha a múlt évtized növekedési arányszáma állandó találmán maradt”, akkor következnek be azon számítás megvalósulása, melyet ő, mint rémképet elbűnk állított. Bizony ez nem a számok bizonyágtétele, hanem téves alaphól kiindult téves következtetés. Ne rémitgessük tehát ily irányzatos számításokkal és adatokkal se magunkat, se a nagy közönséget, — keressük inkább higgadtan és minden czeízat nélkül az igazságot. Ezzel többet használunk egyházunknak, városunknak és magunknak is, mert a keresett és megtalált igazság biztosan fogja megmutatni azt az utat, melyen elődeink jártak és a melyen haladni nekünk is kötelességünk.

De térjünk át a „Karczolatok”-ban szétszórt adatokra.

Első adata, hogy „a templomi szolgálatok fele részét állandóan kollegiumi diákok végezik.” Hogy a templomi szolgálatok egy részét diákok végzik, ez csakugyan így van, hosszú idő óta, minthogy a lelkészi kartagjai délutánonként nemcsak temetésekkel, hanem az újabb időben esketésekkel és nap-nap után gyűlésezésekkel vannak elfoglalva. De van még ennek más és fontos oka is. Az a szolgálat a múlt időben egyes tanár urak által nem kifogásoltatott, az ifjuság által pedig készséggel végeztetett. De azon oknak megismertetése és ezen ügynek fejtegetése nem tartozik ide. Így csak azt jegyzem meg, hogy a ki azt a cikket írta, maga sem hiszi, hogy a diákok által végzett templomi szolgálatok,

a templomi szolgálatoknak fele részét képeznék.

Másik adat, hogy „az 1901-dik év folyamában született a reformátusoknál 1820 gyermek, ebből 112 ről az egyház semmit sem tud, mert hiszen az ő kimutatása szerint az élve és halva születettek száma 1708 volt; és így ezek valószínűleg keresztleletlenül maradtak“. Hát arról a 112 gyermekről tud az egyház, tudok én is, sőt tud még a „Karczolatok“ írója is; ezért írja, hogy ezek csak „valószínűleg“ maradtak keresztleletlenül. Haj, ha azok csakugyan keresztleletlenül maradtak volna, másképpen szállana a harsona! Ott született az a 112 gyermek Debreczen nagy kiterjedésű határának a várostól több mérföld távolra fekvő részein. Ott keresztlelettel meg azon gyermekek a Debreczen határát környező tizenegy ev: ref: egyházközség lelkészei által, a hol azoknak a Debreczen határában szolgáló eselédeknek apja, anyja, rokonai laknak és eltemetett elődei pihennek. Ha nem volna is a csecsemők élete ellen intézett merénylél arra kényszeríteni azokat a szülőket, hogy született gyermekeiket mérföldeket tevő távolságról itt ne csak bejelentsek, hanem megkereszlettetés végett ide be is hozzák: azt a vallásos és kegyeletes érzést, mely őket oda csatolja azon egyházközséghez, melynek temetőjében elődeik pihennek, még akkor is hibának tartanám kiméletlen kezekkel érinteni. Ez a kegyeletes érzés az, mely a magyar nemzet azon szegény tagjait, a haza földjéhez köti. Ha e térre akar lépni a „Karczolatok“ írója, oldja le saruit, dobja el kezéből a sarat, mert a vallásos és kegyeletes érzésnek ezen területen szent föld! Régi gyakorlatok által szentesített eljárás ez ugyanis, mely ellen a debreczeni ev: ref: lel készí kar soha nem vétett, sőt hiszem, hogy véteni jövőre sem fog, mert az ezen gyakorlat miatt szenvedett stóla veszteség a debreczeni ev: ref: egyház lelkészi karának tagjaira nézve irányt adó nem volt és nem lehet.

Harmadik és talán a legfőbb adat, mely a „Karczolat“ írására sarkal és bátorította annak íróját, a baptisták között névsora. Azon baptistáknak Eröss L. ur saját szavai szerint „közöttük lakik“ és azoknak névsorát azért közölte, hogy „ezen az uton értesítsen engemet és a cura pastoralis gyakorlására kinalkozó alkalmat megadja részemre?“

Én azon baptisták közt nem lakom, közöttük nem is voltam, de azért nem csak állítom, hanem be is bizonyítom, hogy az Eröss Lajos ur közleménye téves, a curapastoralis szempontjából pedig káros.

Téves az általa közölt névsor,

mert ha legalább annyi fáradságot vett volna magának, hogy a lapja által közölt neveket összeszámítsa, azonnal kintűnt volna, hogy a közölt név nem 80, hanem 79. De hát az az egy numerus, a hatásosabb kerek szám kedvéért legyen ráadás!

Azt azonban annak, ki a baptistáknak „közte lakik“, tudni kellett volna vagy ha tudta, a nagyobb szám kedvéért és hatást keresve közzé tenni nem volt szabad, hogy az általa megnevezett 79 baptista közül: Kovács Gábor régebben meghalt; Nagy Zsuzsanna és Konyha Ferenczné közöttük nem tartoznak; Gálóczi József, Suba András, Korom Lajos, Csiba Zsuzsanna, Gyökeres Zsuzsanna ez időszerint nem tagok; Székely Miklós és neje Böszörménybe, Zabolai József és neje Nagyváradra, Wágner Péter Új-Létára, özv. Kele Józsefné Nagyváradra haza, illetőleg vissza költöztek. Mirkó János pedig azért nincs köztük, mert nazarénus. Így a baptisták saját nyilvántartási könyve szerint is létszámuk = 64.

Ha most már tudjuk, hogy ezen 64 tag közül Szegedi József és neje Sáránról, Deák Sándor és neje Vámospécsről, Zsiga Kálmán és neje Lugosról, Méri Lajos és neje Sarkadról, Beregszászi Sándor és neje, Beregszászi Róza, Beregszászi Mária, özv. Beregszászi Imréné, Beregszászi Béla, Sándor Mihály és neje, Sándor Mária, Csemái Sándor és neje, Kiss Sándor és neje, Vasas Istvánné, Fazekas Margit, Fodor Zsuzsanna mindannyian H.-Böszörményből. Somlyai László s neje Karczagrói, Kun László és neje Sáránról, Vizi János és neje, Vizi Zsuzsanna Makláról, Szántó Lajos, Szántó Istvánné Nagykőrösről, Szováti Ferenc Mihálydiből, Nagy Imréné, Posta Bálint és neje, Pál Zsófia Sámsonból, Szabó Juliánna, Jankó Juliánna Derecskéről, Egri Eszter Sáránról, Kocsis Juliánna Nagyváradról, Sulymosi József és neje szintén vidékről költöztek ide; hogy közülök többeknek még csak bejelentett ideiglenes lakásuk sincs, másrészt pedig folyon költözködő eselédnek; ha tudjuk azt is, hogy a nevezettek a mikor ideköltöztek már csaknem mindannyian baptisták voltak és hogy mostani előjárójuk Szücs Imre nevével együtt H.-Böszörményből költöztek ide; végre ha tekintetbe vesszük azt is, hogy az általam meg nem nevezett baptisták közül többen vannak olyanok, kik római katolikusok és görög katolikusok: akkor nyugodtan elmondhatjuk, hogy a baptisták azon névsorával kár volt olyan lármát ütni.

De kár volt azt a nagy lármát csinálni a cura pastoralis gyakorlása szempontjából is.

Nem ott kezdődött a baj ezen

baptisták közt, mikor az Eröss ur által ismert és neki adatokat szolgáltatott férfit a baptisták előjárójával meg hasonlott. Régebbi keletű és más bajok vannak ott. Azért a 64 baptista közül még általam nem említett, debreczeni születésű, illetőségű és ev. ref. vallású férfiakat és nőket szintén nem nevezem meg; haragot és gyűlölséget ellenők nagy lármával nem hirdetek, sőt inkább részvétellel kísérem küzdelmeiket s szeretettel számítom őket oda azon debreczeni ev. ref. egyház tagjai közzé, amely egyházból, ha tévedtek is, de ki nem léptek; sőt egyházi adójukat is és pedig többen fizették és fizetik. Mert nem igaz ám az a feltevés, hogy egyházi adójukat csak azért fizetnék, hogy gyermekeiket ingyen iskoláztathassák. Ha hallotta volna Eröss Lajos ur azt a párbeszédet, mely köztem és a gyermekét iskolába felvétel végett magával hozott baptista nő között a mult ősszel lefolyt és ha hallotta volna a on nyilatkozatot, melylyel azon asszony tőlem távozott: meg vagyok győződve, hogy másképen gondolkodnék ő is. Az emberbaráti szeretetet sohasem szabad a gyűlöletnek kiirtani, de még meggyengíteni sem. Gyászos korszak volt az, melyről a költő mély bánatában ekként énekelt: „testvér testvért, fiu apát ad el.“

Ezeket kötelességem volt nyíltan elmondani; nem az engem hivatali működésemben ért méltatlan támadások okából, hanem kizárólag a debreczeni ev. reform. Egyház tagjainak felvilágosítása végett.

Kiss Albert

Rákóczi Ferencz a jezsuitákról.

III.

Jezsuiták Magyarországon.

Hogy a kötetekre menő külföldi példákat mellőzve, a minket közelebbi érdekű, napjainkban történt dolgokat említsünk, csak a mi saját levelünk sorsára hivatkozunk, mit bécsi megbízottjuk, Longveil kapitány által, a franczia király számára tölünk, vonakodásunk ellenére kérészkölve, előbb a császároak megmutaták, s aztán az említett Longveilt titkos utasításokkal el látva, Versaillesbe küldték, visszatérven pedig Bécsben terveink fölfedezésére készítették. Minnek következtében minket börtönbe vetettek s abból ismét kiszabadítottak, s menekülésünk eszközt, Lehmann kapitányt, Bécs helyben Volf páter által (ki szabadulásunk főszközlője vala) a császár ellen éretünk elkövetett hűségeseért egész az utolsó perczig bünbocsánattal hitgették s a vesztőhelyig kísérték, nehogy halála előtt a eselszövényt más előtt fölfedezze. Továbbá midőn Beresényi gróf ural Lengyelországban bujdosunk, Kluzarius nevű emberünk által Ungvárról pénzzel segítettek minket s hadviselésünk alatt Nagyszombatban színjátékot rendezték. Kolozsváron diadal-

82761
95501
88127

ivet állítottak tiszteletünkre, s más egyéb módon fitogtatták hűségüket, míg ugyanakkor Bécsben az udvarnál a császár iránti hűségükkel kérkedtek, mint akik császárpártiságuk miatt tőlünk üldözöttesté szenvednek. S így az al-politikusok és szinkretisták egy szolgálattal a francia királyt, minket, s a császárt lekötöztették, ugyanakkor mindnyájunkat elarultak; abban bizakodva, hogy ha hadviselésünknek (mint reméljük) kedvező kimenetele lesz, a tett szolgálatokért tőlünk győztestől, s a francia királytól a legnagyobb elismerésben fognak részesülni; bukásunk esetében ellenben a császári fiskus által elnyelendő uradalmainkból az ausztriai ház iránt tanúsított hűségük jutalmául nem csekély részt fognak osztályrészül kapni. S így kiálthatatlan szemtelenségükkel saját felebbvalóikat megcsalják, s amellyel magukat úgy viselik, mintha semmi feddés alá nem eshetnének. Mintha szabadságukban állana a fejedelem s haza kárára a törvényeket mellőzni, s az isteni és természeti jog sarkalatos törvényeit felforgatni, melyek mindenkit hűségre köteleznek a haza s fejedelem iránt, s megítják az ellenséggel való szövetekezést.

Fehér hollók.

A dolgon mit sem változtat egyeseknek ösztönte s rendtartásaitól elütő, minden anyagiasságot megvető érzülete, kik az idők folyama alatt összetakolt rendtörvények helyett inkább kívánnak szent alapítójuk szelleméhez alkalmazkodni, s tisztán szívvel és szerényen hivatásuknak élnék. Mert először is ezek száma igen csekély, s csak az alsóbbrendűek között találhatók; másodsorban a többiek, kik az egész gépezetet kormányozzák, az ilyen derék férfiakat eszközül használják fel, hogy a társaságnak ezekben mint ereklyékben visszatükröződő szentségével, a nép előtt kérkedjenek, s hogy szemünk ez oldalról el látva annál kevesebb figyelmet fordítsunk politikai csel szövényeikre.

Igy nemesak minket világiakat akiket idiotáknak tartanak, hanem övéiket is, kiket mig elbocsáthatóság alá esnek; alnok ravasszággal megcsalnak, midőn t. i. azokat egy részről vallásosságuk által elméjük megejtése sere használnak eszközül, másrészt, hogy őket magukat elkábitják, vak engedelmes ségre szoktatják. — Ugy, hogy ezek lovak s öszvérek módjára, vakon s megfontolás nélkül követik előjáróiknak minden parancsát, s anélkül, hogy képesek volnának megítélni, jó-e az, vagy rossz, meg vannak győződve annak tökéletességéről. Aminthogy a társaság céljait a szabályok szerint senki más nem tudhatja, mint a rend főnöke; hogy mi legyen az tulajdonképpen, hogy a papaság korlátozása vagy vezetésére a világi fejedelmek befolyására, vagy az egyház s államok sorsának a maga érdekei alárendelésére van e irányozva, azt mi semmiképp meg nem ítélni.

Felebbezés a pemetefü czukorkák ügyében hozott ítélet ellen.

Ösmeretes, hogy a rendőrség Borsy Lajos és társai ellen a pemetefü czukorkák gyártása és forgalomba hozatala miatt marasztaló ítéletet hozott s az ítéletet, elég helytelenül, még mielőtt azt a feleknek kézbesítette volna, egyik helyi lap útján nyilvánosságra is hozta.

Borsy Lajos az ítélet ellen felebbezés sel élt a városi tanácshoz, mint másodfokú közegészségügyi bizottsághoz. A benyújtott felebbezés, mely hivatva van az egész ügyről kelő világot vetni, a következő:

Tekintetes Városi Tanács!

Szabad királyi Debreczen város rendőrfőkapitánysága bünyügyi osztálya által ellenem 317/1902 k. h. sz. alatt közegészségi kihágás miatt folyamatba tett ügyben, a f. évi február hó 26-án meghozott, de nekem csak folyó évi Március 7-ikén kikézbcsített 317/992 kh. sz. sérelmes első bírósági ítélet ellen az iratoknál igazolt és kívül jegyzett Dr. Kardos Samu ügyvédem által

indokolt semmisségi panaszomat és felebbezésemet

a következőkben van szerencsém előterjeszteni:

Mindenek előtt mély tisztelettel kifogást teszek a rendőrfőkapitányság bünyügyi osztálynak ezen kihágási ügyben való ítélkezési joga, tehát bírói hatásköre ellen.

Ugyanis a rendőrség mint közigazgatási hatóság hatáskörébe utalt kihágásokat nagyméltóságú Belügyminiszter urnak 38648 1888 sz. magas rendelete állapítja meg a tekintetben, hogy némelyik kihágás hova tartozik. Ezen rendelet tanúsága szerint pedig sem az 1876. XIV. t. cz. 53. és 55. §-ában körülírt sem az 1879 évi LX ik t. cz. 108. §-ában körülírt kihágások a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalva nincsennek; sőt ellenkezőleg a nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszter 1887 évi 834. sz. rendeletével egy konkrét eset alkalmából a leghatározottabban kimondotta: hogy gyógyszerek és gyógyfüveknek engedély nélküli árusítása által elkövetett kihágások elbírálása egyenesen a kir. bíróság hatáskörébe tartozik. En tehát a magyar kir. Belügyminiszter ezen elvi jelentőségű határozatára való hivatkozással a közigazgatási hatóság vagyis rendőrfőkapitányság összes eddigi intézkedéseinek hivatalból való megsemmisítését és a tölem elköbzott czukorkák vissza adását kérelmezem

De érdemben is felette sérelmes reám nézve az első foku hatóság fenti számu ítélete. Sérelmes pedig azért; mert terhemre sem a panaszolt kihágás, sem bármi nemű más büncselekmény absolute meg nem állapítható. Panaszolva lettem ugyanis azzal, mintha én saját üzletemben saját czégjegyzékemmel ellátva titkos összetételű gyógyszer, vagyis köhögés és rekedtség elleni pemetefü czukorkákat árusítottam volna el üzletemben, ekkent és ez által az 1876 évi XIV t. cz. 53 és 55 §-ába ütköző és illetve az 1882-ik évi 17366 sz. belügyminiszteri rendelet szerinr működő közegészségügyi kihágást követtem el.

Ez a vád azonban mint alább kimutatni szerencsém leszen teljesen valótlan, annak fenforgására vonatkozó érvelés teljesen tarthatatlan. Tyanis az 1876 évi XIV. t. cz. 55 §-ában az van mondva, hogy bizonyos betegségek ellen javaslatba hozott gyógymód avagy gyógyszer megvizsgálása, s az eredményhez képest alkalmazásának engedélyezése irant szakértő meghatalmazásával a belügyminiszter intézkedik. Ezzel a meghatározással szemben mindenek előtt a legmélyebb tisztelettel, de a legnagyobb határozottsággal kijelentem, hogy az egyszerű köhögést vagy rekedtséget soha senki a világon még betegségnek minősíteni nem merte. Ugyanazt mondhatom a tekintetben is, hogy az általam áruba bocsájtott pemetefü czukorkákat magukban foglaló dobozokon mint azt az iratoknál elfekvő példányok igazolják semmi féle gyógy javaslat feljegyezve nincsen. Sőt még az sincs rájuk írva a mi az ítélet rendelkező részében tévesen foglaltatik, mintha én a kérdéses pemetefü czukorkákat köhögés „ellen“ vagy rekedtség ellen ajánlanám. Azokra nézve a

felírás szerint csak az van mondva: hogy a Borsi fele pemetefü czukorka köhögésnél és rekedtségnél a legjobb. Ez a felírás sem többet sem kevesebbet nem jelent, mint a mit és a mennyit minden főváros és vidéki lapban bármily külföldi vagy hazai ásvány vizről birdetve nap nap után olvasunk, hogy t. i. legjobb az emésztő szerveknek vagy lélekző szerveknek a mohai viz, salvator viz stb.

Más szóval én a különben sem titkos összetételű, annál kevesbbé ártalmas jellegű czukorkáimat egyszerűen úgy ajánlottam és hoztam forgalomba, amint bármily más kereskedő vagy iparos a maga termékeit ajánlani és forgalomba hozni szokta. A nélkül, hogy ezáltal a terhemre rótt kihágást vagy bármily más büntető cselekményt elkövetni akartam volna, vagy elkövettem volna.

Hogy az általam forgalomba hozott pemetefü czukorkák nem titkos összetételűek, azt legjobban bizonyítja a dr. Burger Péter gyakorló orvos által kiállított és eregetben az iratokhoz csatolt orvosi rendelővény. Hogy a kérdéses pemetefü czukorkák az egészségre ártalmas anyagokat nem foglalnak magukban, azt még egy részről a dr. Szalay Béla városi vegyész másrésztől a dr. Védördy Viktor veg-kísérleti állomás vezetője által részemre mult év november havában kiállított és ide másolatban csatolt bizonyítványok igazolják.

Hogy pedig én sem a hatóságot, sem a nagy közönséget semmi irányba tévedésbe ejteni, vagy tévedésben tartani nem akartam, azt legfényesebben a nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszter urhoz intézett bejelentésem igazolja és éppen a magyar kir. Belügyminiszter urnak ezen bejelentésemre adott válasza, helyesebben 127522/1901 VI-a sz. leírata legfényesebben igazolja, hogy nekem az esetre, ha a kérdéses czukorkák az emberi egészségre ártalmas anyagot nem tartalmaznak, készítésére és forgalomba hozatalára különös engedélyre nincs szükségem. Már pedig azt, hogy azokban mi ártalmas anyag sincsen, az arra hivatott két kitűnő szakértő vegyvizsgálati bizonyítványával igazoltam.

De felette sérelmes reám nézve a mélyen tisztelt első foku hatóság intézkedése is, mely szerint a nálam talált mintegy 7 kilogrammnyi czukorkát és 817e drb. üres papírdobozt minden törvényes ok es alap nélkül elköbzott.

Igaz, hogy az első foku ítélet eme rendelkezésének indokolása céljából a nagy méltóságú m. kir. Belügyminiszternek 31026 1886 B. sz. magas rendeletének 10 és 13 §-aira hivatkozik. Amde ezen hivatkozás a helyes kritika szabályaiban gyökeret nem talál. Nem pedig azért, mert a helyi vonatkozott miniszteri rendelet 10 §-ában csak a lefoglalás, nem pedig az elkobzásról van szó. Már pedig a két intézkedés között lényeges magánjogi és büntető jogi különbség van. Mert mig a lefoglalt tárgyakat értékesíteni lehet sőt értékesíteni kell, addig az elkobzott tárgyakat értékesíteni nem szabad, azokat megsemmisíteni kell.

Még a büntetési nagysága ellen kelene külön kifogást tennem, de miután én ebben az ügyben jóhiszeműleg jártam el, de magamat teljesen ártatlannak hiszem és tudom éppen ezért nem a büntetési tétel leszállítását, hanem egyszerűen a vád és annak következményei alól való felmentésemet kérelmezem.

Egyebekben maradtam a tekintetes városi tanácsnak mély tisztelettel

kész szolgálja

Borsy Lajos.

NAPI HIREK.

Kósa Barna temetése.

Hozzátartozóinak mélységes gyász, tisztársainak, barátainak, a rettenetes rossz idő daczára is élénk részvéte mellett helyezték tegnap d. u. örök nyugalomra Kósa Barnát, kinn a hatvan utcai temetőben, közvetlenül a Csokonai-szobor szomszédságába. A sokat szenvedett jó ember iránt őszintén megnyilatkozott részvétnak jeleként 20 koszoru fedte az elhunyt koporsóját: a függetlenségi párté, a függetlenségi köré, a vele együtt munkálkodott egyházi tisztviselőké, a hírlapíróké, s a gyászoló család és barátok szebbnél-szebb koszorui. A nagy templomban fölülte mondott szép inádság után kivitetett aztán a temetőbe, s ott nyugosza ő, az igazi költői lélek maga is, ott nyugosza örök álmai Debreczen nagy költőjének Csokonainak porrá vált részei mellett. Nyugodjék hát békével ott lenni a föld göröngyei között, kinek itt a földön oly kevés jutott az igaz békességből. Munkái, szép és hangulatos költeményei mellett őrzze emléket ez a kis vers is, melyet halála előtt csak egy-két nappal írhatott s melyet felesége, folyton magával hordott jegyzőkönyve utolsó lapján talált, s mely értelmes kis költeményt bátran nevezhetjük az ő hatydalanak. Így hangzik az:

Kósa Barna hatydala.

Rügyet fakasztó márcziusnak
Ibolyái már hervadoznak.

Olyan kedves pedig az ibolya,
Mint a gyermeknek első mosolya.

Első mosoly a Tavasz ajakán
Ne hervadozz' még kedves ibolyám!

Jó illattal gyógyíts engemet,
Mosolyoddal derítsd fel lelkemet.

A Csokonai-kör és a vidéki irodalmi egyesületek.

Dicséretes szokás kezd uralkodóvá lenni a vidéki irodalmi körök és társaságok között. Csereviszonyba lépnek egymással, elküldik évkönyveiket, fontosabb nyomtatványokat, értesítik egymást, ha máskep nem meghívók útján, az életökben előforduló nevezetesebb mozzanatokról. A Csokonai-kör is majdnem minden heten érintkezik ilyen formán a vidéki társaságokkal. Így a Sziglet-társaság megküldötte legutóbbi évkönyvet és az 1899. s 1900. évekről szóló jelentését vizuot a vasvármegyei kultúregyesületnek a Csokonai kör kör küldte el felkérésre alapszabályainak egy példányát, legújabbban pedig a soproni irodalmi és művészeti kör hívta meg a Csokonai-kört fényesen ikerkező ünnepére, melyet az 1848. évi márczius 15-ének emlékére rendez a soproni kaszinó termeiben. Erről eszünkbe jut, hogy a debreczeni kaszinó is megülhetne e már nemzetivé vált ünnepnapot, amiben bizonyára szívesen segédkeznek a Csokonai-kör is.

Bőjti istentisztelet.

Az agost. hitv. ev. templomaan szerdán délutáni 3 órakor bőjti istentisztelet tartatik.

A tábla elnöke Budapesten.

Bernáth Elemér a kir. itélőtábla elnöke Budapestre atazott, hogy részt vegyen a holnapután tartandó udvari ebéden,

Feljelentés a bigli bank ellen.

Egyik elsőrendű, a város tulajdonát képező, de bérbeadott kávéházának elrejtett szobájában évek óta a leghazárdabb kártyajátékokat üzik napról-napra. Több fiatalember s idegenből idekerült uriember esett már áldozatul ennek a játéklarlangnak, mely Debreczenben általánosságban „bigli bank” néven ösmeretes. Több ízben feljelentést is tettek a bigli bank ellen, de a rendőrségnek ez olyan nebutás virága volt, sohasem tett lépéseket, vagy ha tett is, az csak épen látszólagos volt, úgy hogy a rendőrség tudtával üzték ott a leghazárdabb kártyajátékokat. A város törvényhatósági bizottságának egyik tagja a napokban erős hangú feljelentést adott be a rendőrfőkapitányhoz, kerve hogy a legerélyesebb eszközökkel lépjen közbe, hogy ez a bigli bank eltörültessek, mert ellenkező esetben közvetlenül a belügyminiszternek tesz feljelentést. A rendőrség — úgy halljuk — megtette a lépéseket a játéklarlang megszüntetése iránt. Nagyon helyesen tenné a rendőrség, ha minden nap vizsgálatot tartana e helyen vajon egy titkos félreeső helyen nem burjánzott e újból ki a bigli bank.

Tanargyülés Debreczenben.

Az országos ref. tanári gyűlés alkalmából közölt felhívásnak még van már is az eredménye, mert Dalmy László ur 2. Debreczeni Jenő 3. özeveg Somossy Miklósné 2. Dr. Király Péter 1. Katz Ida 2. Dr. Nagy Zsigmond 2. S. Szabó József 1. K. Kiss József 1. Dr. Gulyás István 2. Szeremlőy Bela 1. Orosz István 1. vendéget lesznek szívesek elfogadni s Debreczeni Jenő ur 1 fogatot is felajánlott. Tisztelettel kérem a n. é. közönséget hogy tekintettel az érkező venerek nagy számára, szállásokat és fogatokat mielőbb felajánlani — esetleg az elszállásolás költségeihez hozzájárulni méltóztassanak. Oláh Károly v. tanácsnok az elszállásoló biz: elnöke.

A jeggyár kibővítése.

A jeggyár ellen nem egy ízben panaszkodott a közönség. A nagy költséggel berendezett gyár nem képes annyi jeget termelni, ha mennyi a közönség fogyasztásának megfelel. A városi tanács is foglalkozott már a jeggyár ügyével, s azt határozta hogy a főmérnöki hivatal útján tesz lépéseket a jeggyár esetleges kibővítése iránt. Az építési bizottság tegnap délután tartott ülésén, melyen Puky Gyula főispán elnök, terjesztette elő Aczél Géza főmérnök a jeggyár kibővítésének tervét. E szerint a terv szerint 70580 koroná költséggel oly módon lenne átalakítandó a jeggyár, hogy a mai 6000 kilogram napi produktum helyett 12000 kilogram müjeget tudnának termelni. A főszámvevő jelentése szerint az átalakítási költségek fedezésére 24000. korona rendelkezésre is áll. A bizottság tagjai majd két órahosszáig tartó eszmecsere folytattak a kibővítés fontos kérdése felett. Majd mindegyik bizottsági tag pártolta volna a kibővítés eszméjét — de az átalakítási költség horribilis volta valameennyiben azt a véleményét érlette meg, hogy egyelőre meg kell elégedni egy új jégverem építésével, a

melybe a tél folyamán gyártott müjeget tavaszig vagy oyárig elhelyeznék. Puky Gyula főispán indítványára ki is mondották, hogy a költséges átalakítási tervet mellőzzik, hanem ennél a mérnöki hivatalt egy újabb olcsóbb terv kidolgozására szólítsák fel, a melynek elkészültével fognak aztán a jeggyár fejlesztésének kérdésével ismét foglalkozni.

Ajándék a Csokonai Körnek.

A mi jó öreg Foltényi Vilmos bátyánk-nak nagyon sok érdekes ereklje van birtokában a nagy időkből, a melynek ő is dicsőséges katonája volt. Birtokában van a többek közt az első független felelős magyar miniszterium művészi kivitelű csoportképe, a mely Barabás Miklós, a híres magyar arcképfestő müve. Ezt a szép csoportképet, a mely ma már ritkaságszámba megy, Foltényi Vilmos bácsi a Csokonai Körnek ajándékozta. A szép ajándékot tegnap vette át Komlóssy Arthur, a Csokonai-kör elnöke, a ki a kör nevében köszönetet is mondott a szép ajándékért az illusztris művésznek.

A szabadság ünnepe H. Hadházon.

A hadhazi hajdu atyafiak — mint értesülünk — a nemzeti szabadság s az emberi és polgári jogok márcziusi fenséges eszméinek ezuttal nem 15-én, hanem 16.án vasárnap szentelnek nyilvános ünnepséget. A hajduk derék, lelkes képviselője, Rákosi Viktor ugyanis 15-én Nanáson méltatja 1848 dicső tavaszának nagy vívmányait. De hadhazi híveit is kívanta meglátogatni. Közöttük is óhajtaná hirdetni az egyenlőség, szabadság és testvériség szent igéit. Ezért halasztották a hadhaziak ünnepüket másnapra, amikor — különben is vasárnap lévén — inkább raer a város munkás népe a nemzeti ideálok kultuszának áldozni. S ott lehet, ott is lesz bizonyosan Hadház egész közönsége rang, osztály, pártkülönség nélkül, mert ki ne óhajtana márczius idusa eszméinek dicsőítését Rákosi Viktor ajkairól hallani. Magyar szokás szerint persze este nagy bankett lesz a vendéglőben.

Adomány a székelyeknek.

Az izr. elemi iskola II. osztálya 7 koronát gyűjtött a székelyek részére, mely összeget a polgármesteri hivatalban adták át továbbítás végett. A székelyek részére adakoztak: Schwarcz László, Müller Miklós 30-30 fil., Burger Lajos 12 fil., Liener Bela, Bauer Arthur, Gelberger Jenő, Zoltán Endre, Cseageri József 10-10 fil., Ungár István és Bela 20 fil., Fürst Mátyás és László 40 fil., Gelberger Ferencz 4 fil., Hidvéger István 20 fil., Kohn Bertalan 30 fil., Bernát Bert 40 fil., Emerich Manó 20 fil., Hegedüs Endre 40 fil., Hoffmann Imre 10 fil., Falk Felix 40 fil., Barta Károly 10 fil., Grünberner László 10 f., Balázs Andor 20 f., Scherz Tibor 10 f., Szász Pal 20., Goldberger Sándor 20 fillér, Vigdranovics József 5 fill., Fülöp Gyula 5 fill., Smilovics Mihály ozt. tanító 2 kor. 9 fill. Összesen 7 korona.

Felhívás tisztviselő kartársainkhoz.

Mélyen atvagyunk hatva azon meggyőződéstől, hogy az állami tisztviselők csak úgy tudják érdekeiket megóvni, jogaikat ki-

vívni, elérni, kednek a szüktembermondó a budas megselektő gossa, egy váállami nek és lesznek jünk teviselők, melybe egy-egy pedig szervez márcz. gász és már mösszes 1902. zinezy helyszin mérési igazgat házy F Zsigmo realisk. tanár."

által f. szállod v. csorá kintette hogy a később gemben tartó ur felkért Csáthy egyszerű hogy az — a pé kikerüie 15-en d jegyek olytalan márcz.

vasárnap szes, na műsor é ur szelle kanyin hangját. nélkülöz poetikus bájos bö kus előa latos ma aló eno hangon. sal hálál söt. A jeles fiat kony, szí adva az New-Yor el. Nagy

Tis

vívni, erkölcsi és anyagi helyzetük javítását elérni, ha országosan és állandóan szervezettek. Ilyen országos állandó szervezetnek a szükséges voltát már az 1901. évi szeptember hóban tartott nagy kongresszus kimondotta, a létesítésével pedig megbizta a budapesti végrehajtó bizottságot. Azonban a megvalósítás tőlünk függ, vidéki tisztviselőktől, mert az állandó szervezet országossá, erőssé, föl- és lefelé hatékonyra csak úgy válhatik, ha minden nagyobb városnak állami tisztviselői szövetségekké egyesülnek és mint ilyen vidéki alakulatok tagjaivá lesznek a központi szervezetnek. Egyesüljünk tehát mi is a debreczeni állami tisztviselők, szervezzük a debreczeni alakulatot, melybe lépjen be minden állami tisztviselő egy-egy korona tagsági díjjal, így egyesülve pedig csatlakozzunk a budapesti központi szervezethez! Alakuló gyűlésünket f. évi márcz. 25-én d. e. 11 órakor tartjuk a jogász és tisztviselői kör helyiségében, a melyre már most és ezután is tisztelettel meghívjuk összes tisztviselő kartársainkat. Debreczen, 1902. márczius 6. Kartársi üdvözléssel Kazinczy Gábor kir. tábla bíró, Miskolczy Jenő helyszínelési felügyelő, Székely Ferencz felmérési felügyelő, Fazekas Sándor főrealisk. igazgató, Baróthy Béla kir. törv. bíró, Hatvay Ferencz dohánygyári igazgató, Csath Zsigmond postafőnök, Harmath Gergely főrealisk. tanár, dr. Kardos Albert főrealisk. tanár.

A Petőfi dalkör

ált. f. hó 15-én este az „Arany Bika” szalóda dísztermében rendezendő társas vacsorán részt venni óhajto közönség tekintettel a nagy érdeklődésre, felkértek, hogy a vacsora jegyeit sziveskedjék legkésőbb 14. d. u. 6 óráig hivatalos helyiségben, (város ház 25. sz.) esetleg az ivartól, vagy a jegyek elarusítására felkért if. Gyürky Sándor, Márton Gyula és Csáthy Ferencz urak üzletében kiváltani egyszersmint a rendes tagok fekéretnek hogy az előző és a f. évi tagság jegyeiket — a pénztárnál elő fordulható tolongás kikerülése — legyenek szivesek nálam 15-én déli 12 óráig kiváltani, mivel ezen jegyek megszervezése mellett léphetnek be olytalanul a terembe. Debreczen, 1902. márcz. 10. Szentgyörgyi József pénztárnok

Az angol társalgó kör

vasárnap délelőtt tartotta 3. ik matinéját. Dicsős, nagyszámú közönség hallgatta végig a műsor érdekes és élvezetes számait, Macaulay ur szellemes bevezető beszéd után dr. Balkányiné Bödy Ella ragyogtatta tünceményes hangját. Igaz örömmel hallottuk újra a rég nélkülözött művésznő dalát. Mascagni egy poetikus dalát, majd a Pillangó kisasszony bájos bölcső dalát temperamentumos rythmikus előadással. Majd Dóczinak egy hangulatos magyar népdalát énekelte érzéssel, kiálló énektudással, szivreható, meleg tonusú hangon. A közönség zajos tetszésnyilvánítással hallotta meg a művésznő közreműködését. A kíséretet Marthon Géza színházunk jeles fiatal karnagya látta el, discret, simulékony, színező, finom játékaival méltó keretet adva az énekszámoknak. Önálló számul a New-York szépenek egyik finálját játszotta el. Nagy Elek tanár Poe Edgar híres „Hol-

ló”-ját szavalta szép kiejtéssel, nemes, átgondolt előadással. Végül Szebenyi hírlapíró olvasta Kiplingnek egy igen sikerült, szép nyelvezettel írt gördülő verszettel híven viszszaadott költeményét. Előadását élénk tetszés kísérte. A matiné ezzel a számmal fél 1 órakor véget ért.

Köszönetnyilvánítás.

A debreczeni ev. ref. egyház hívei, nagyérdemű presbyteriuma, nagytiszteletű lelképásztora, a tanári karok, tantestületek, a közelből és távolból egybesereglett lelkipásztor urak és világiak, e nemes város előljárósága, lakossága, általában az összes egyházi és polgári hatóságok, valamint egyesek, akik boidogult édes jó férjem elhunytá alkalmából megható és vigasztaló részvétükkel fájdalomukat enyhíteni sziveskedtek, fogadják ez uton is, — magam és családom őszintén érzett mély halájanak kifejezését. Debreczen, 1902. márcz. 10. én. Özv. Némethy Lajosné.

Sorozás Debreczenben.

A sorozóbizottság városunkban ez évben öt nap alatt és pedig márczius hó 20. 21., 22., 24., és 26. ik napjain fogja végezni az ujonczosai teendőket. Felhivatnak emélfogva a folyó 1902. évi ujoncz állításra megjelenni köteles 1881., 1880. és 1879. években született debreczeni illetőségi ifjak, hogy alábbi sorrendben a sorozóbizottság előtt tisztán és józan állapotban jelenjenek meg és pedig: 1-ső nap, márczius hó 20-án az 1881. évbeli születettek közül azok, kik a sorshuzárnál 1—200 számot húzták ki, 2-ik nap, márczius hó 21-én ezen korosztályból a 201. sorszámától végig s az 1880. évfolyamtól 45. sorszámig. 3. ik nap márczius hó 22-én az 1881. évfolyam II. k. o. végig. 4-ik nap, márczius hó 24. én az 1879. évfolyam III. k. o. egészen. 5. ik nap, márczius hó 26-án az előző napokról eimaradt állítás kötelesek és azon idegen illetőségű bármely korosztályhoz tartozó ifjak, kiknek Debreczenben leendő soroztatásuk az illetékes sorozó járás tisztviselője által már engedélyeztetett s állítási izeik ide meg is érkeztek. A sorozás ez évben a Csapó-utca 17. sz. a. lévő Korona vendéglő földszinti nagytermében tartatik meg. Figyelmeztetnek azon hadkötelesek, kik sorozási idezést meg nem kaptak, miszerint idezéseiket a katonai és illetőségi ügyosztálynál a hivatalos órák alatt vegyék át, mert a sorozásra való megjelenésnek, valamint egyáltalában a véd-törvényből folyó kötelezettségnek elmulasztása, a sorozási idezéseknél át nem vétele, a vagy pedig a törvénynek nem tudása a büntetési eljárásnál figyelembe vétetninem fog. Felhivatnak továbbá azok 1881. évfolyambeli debreczeni születésű ifjak, kik eddig még bármi okból nem jelentkeztek, miszerint a katonai és illetőségi ügyosztálynál haladéktalanul jelenjenek meg, hogy az utósorshuzárnál folyó hó 15-én résztvehessenek. Végül figyelmeztetnek azon szülők és hadkötelesek, kik a véd-törvényben előírt kedvezményben részesülni, illetve részesítettetni óhajtanak, hogy erre vonatkozó kérvényeket már a fősorozásnál bemutasák, illetve igényüket bejelentés, mert ha ezt elmulasztják, későbbi felszólamlásuk figyelembe nem fog vétetni.

Táviratok.

A képviselőház ülése.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, márcz. 11.

Szell Kálmán miniszterelnök ma bejelentette a Házban, hogy rövidesen törvényjavaslatot fog beterjeszteni a bevándorlás korlátozására.

Melczor Vilmos képviselő nagyobb szabású beszédet tartott a szegényügyről, a hazafias hévvel elmondott beszéd nagy tetszéssel találkozott.

Fejérváry miniszter lemondása.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, márcz. 11.

A már napokkal ezelőtt kiszivárgott hír Fejérváry honv. miniszter lemondásáról mégis valónak bizonyul, e szenzációs esetet nagyban tárgyalják a Házban és a Házon kívül.

Ugy látszik valami fontos esemény történhetett a kulisszák megett, mert daczára Szell miniszterelnök kapacitálásának, Fejérváry hajthatatlan.

Utódjaul Pokay, Jekelfalusy altábornagyokat és Gromon államtitkárt emlegetik.

A diósadi mandátuma.

A „Debreczen” eredeti távirata.

A nagy port vert diósadi mandátum ügye ma végre megoldást nyert amennyiben a bíráló bizottság szótöbbséggel Gabányi képviselőt végleg igazolta.

Némethy Lajos halálához.

Némethy Lajos elhunytá alkalmából a részvét impozáns módon nyilvánul még most is. Ezuttal közöljük az eddig érkezett részvét sorokat s a koszorúk feliratait, melyeket az elhunyt kepersójára hejyeztek. Koszorukat küldtek:

1. Felejthetetlen jó férjének — Hü élettársa. 2. Édes jó atyáknak — Károly, Ilona, Imus. 3. Édes jó nagyapáknak — Kari, Imi, Laczika. 4. Fajó részvéttel — Nagymama, Miczus. 5. Fajó részvéttel — Ida és gyermekei. 6. Halás kegyelettel — Az Erdős család. 7. Szeretett Lajos bácsinak — Mariska, Lajos. 8. Némethy Lajos lelkésznek — Debreczeni lelkesztársai. 9. A debreczeni Egyház — Szeretett Lelkészenek. 10. Az egyetlen jó barátunk — Márk Pál és neje. 11. Forrón szeretett keresztapjának — Oláh Károly. 12. Drága jó Lajos bácsinak — Kálmán és Olga. 13. A szeretet nem hal meg — Ruffi Pál. 14. Tiszteletük jeléül — Weszprémy Zoltán és neje. 15. Halás kegyelettel — György Lajos. 16. Őszinte részvétük jeléül — Kolbenhayer Kálmán és neje. 17. Tiszteletük jeléül — Fráter Gyula és családja. 18. Emlékében is szeretve tisztelt tanítójának „1850” — Rásó Gyula Hajduvármegye alispánja. 19. Halás kegyelettel — Ev. ref. Tanítótestület. 20. A jó Lajos bácsinak — özv. Nagy Lászlóné és gyermekei. 21. A jó embernek —

Tisztelettel értesítjük a hölgyközönséget, hogy tavaszi bevásárlásunkról hazaérkeztünk s áruházunkat a tavasz-

nak legújabb ujdonságaival felszereltük.

Darvas Testvérek

női- és gyermekfelöltő áruházában, Hungária kávéház mellett.

Rendkívüli nagy választék nap és esernyők nyakkendők és övökben.

Boncza. 22. Szeretők és tiszteletők jeleül — Dr. Magoss György és gyermekei. 23. Lajos bácsinak — özv. Domokos Kalmáné. 24. A jó Lajos bácsinak — A Vozary család. 25. A jó barátoknak — A Mézáros család. 26. A jó barátoknak — Tóth Ferencz. 27. A felejtethetlen jó bácsinak özv. Bethlendi Endréne. 28. Az igazgatótanács tagjának — Az ev. ref. egyház Leánynevelő-intézete. 29. A berettyó ujfalu ev. ref. egyház hívei — Feledhetetlen emlékü lelkipásztorunknak. 30. Utolsó üdvözlétül — Samassa Adolf és Annie. Hü felügyelőjének — Az Andahazi-intézet. 32. Szentpály Beni és családja.

Levelek: Baró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter, dr. Benedek János orsz. képviselő, Bodnar István ezredes, Münnich Aurel képviselő és neje, Vargha Gyula a Kisfaludi társaság tagja s az orsz. stat. hív. igazgatója Fekete Benő kir. tanácsos pénzügyigazg. és neje, György Lajos tanár, dr. Kiss Karoly bpesti ügyvéd, Tardy Sándor földbírtokos, dr. Toth Aurel bíró, Komlóssy Lajos kereskedő, Kolbenhayer Kálmán bíró és neje, dr. Medve Kálmán és neje Bpest, dr. Kovacs Sándor jogak. tanár, Farkas Antal ügyvéd Szatmár, Takacs László Bpest, dr. Kuncze törzsvoros Bpest, Zsedényi Béla Bpest, Böles Gyula Bpest, dr. Kardos Samu ügyvéd, Jalsoviczky Sándor Bpest, Berger Jenő építész, Fabiny Teofil volt igazságügyi miniszter, dr. Kiss Mihály arvaszéki elnök Aranyos-Marót és még igen számos rokon.

Daranyi Ignác földmív. miniszter: „Fogadja Mellosgod egyházi és hazafiúi érdemeiben gazdag édesatyjának elhunytá alkalmából fujdalmus részvétel nyilvánítását. Gullner Gyula államtitkár: „Édes atyád elhunytá alkalmából fogadd legbensőbb részvétel kifejezést. Enyhítse a csapás súlyát, hogy a kik teged szeretünk és becsülnk, pedig ilyenek sokan vagyunk, mindnyájan osztóznék fujdalmában. Güner Br. Fejérváry Lure főispán: „Kedves jó atyád szomorú elhunytá alkalmából mely gyászodban őszintén osztozom. Fogadd kerlek, szívből jövő legmélyebb részvételem.” Tisza Kálmán: „Fogadja és közölje a család többi tagjával igaz részvétel kifejezést, atyáma is nagyrabecsült édes apja elhunytá alkalmából.” Sürgőnyt küldtek meg: Török Ferencz kamaras, Werner Samu képviselő, özv. Margittayné és családja, Toth Kálmán és családja, az Oszterlann és Stépan család Putnoky főhadnagy, Dózsa Endre kolozsvári alispán, Benedek Sándor, Vasárhelyi és Malatinszky legfőbb közp. bírók, György Aladar, Ghyezy Jenő, Meanyei, Bosnyák Zoltán, Novák és Szemere, Ágva ezredes, Haypál bpesti ref. lelkesz, Hajdu József, Kardy Antal, Domahidy Elemér, Dr. Bakonyi Samu, Dobócsky Sándor, Heltsay Ferencz, Telegdy József képviselő, Nádányi Miklós nagybirtokos, Horvath Ödön egyet. tanár és neje, Bochor egyet. tanár, Budaházy Kálmán, Hornyanszky Viktor és Ernő, Kurovsky főgyógyész helyettes, ifj. Reiszig Ede, Kiss Kálmán, Adam Gerzson kurnai bíró.

SZÍNHÁZ.

Műsor:

Kedden: „A” bérletben Hamlet.
Szerdán: „B” bérletben Tiszturak a zárdában.
Csütörtökön: „C” bérletben A páholy.
Pénteken: „A” bérletben Katalin.
Szombaton: „C” bérletben márczius 15-én 1848. melyet egy alkalmi próza előz meg.

A cigánybáró.

(Sötér Izabella vendégjátéka.)

A gyönyörű zenéjű régi operett a rossz idő mellett is szép közönséget vonzott a színházba, egyszersmind alkalmat adott a vendégművésznőnek, hogy lágy hangját és nagy ének tudását teljes mértékben ragyogtassa. Gyönyörű ariákat, melyekben hangjának kiváló iskolázottsága meglepett mindenkit, tapsokkal és sokszoros kihívással honorálta a közönség.

Maskülönben az előadás a gyengébbek közül való volt Kállai Lujza és Karacs megtették a tőlük telhetőt. Az utóbbi szép megjelenésével és érczes hangjával méltó partnere volt a vendégművésznőnek Bardos Irma ügyesen énekelt, nála addig ritkán tapasztalt melegséggel, játéka azonban nagyon fogyatékos. Sziklay Zsupánja szokatlanul gyenge volt, ez az alakítás mintha pusztán csak a karzat számára készült volna. Aztán meg Sarkadival egyetemben a sugóval is hadi lábon állott. Az összjáték sem volt dőcezenés nélkül való.

— S. C.

A kardalások jutalomjátéka.

Még csak két hét s a társulat nagy része tavozik Debreczenből. Az első rangú művészeknek meg ean az a kiváltságuk, hogy kedvencek szerepükben bucsuzhatnak el a társulattól, de a szegény kardalások, Thália e buzgó harezosainak nincs meg ez a kiváltságuk. Ők együtt, összesen és egy szerre bucsuznak a közönségtől. Komjathy János a színügyi bizottsággal egyetértőleg a márczius 24 iki estét az ő részükre engedte át és egy fényesnek ígérkező est keretében módot nyújtanak nekik bucsut mondaní a debreczeni közönségnek. Az érdekes est műsorát már megállapították s azt az alábbiakban teljes szövegében közöljük:

Szökött katona, ferediti népszimű 3 felvonásban, írta: Szilgelyi Ede. A társulat összes személyzetének részvételével. A szökött katona III-ik felvonásában előforduló hangverseny műsora: a) Büvös vadász opera nyitánya előadja a színházi zenekar. b) Parisi ifjak, férfi négyes, előadja a férfi kar. c) Tanczegeveleg, előadja Berzeviczy Etel és Nagy Gyuláné. d) Múdalok és magyar népdalok, előadja Rácz Károly zenekarának kíséretével Komlóssy Emma. e) Berlicz 9-ik nagy hegedű versenye, előadja a színházi zenekar kísérete mellett Pásztor Gyula. f) Spanyol táncz, előadja Antalfi

Margitka. g) Opera és operette áriák, éneklí a színházi zenekar kísérete mellett F. Kallay Lujza. h) Hármastáncz előadja: Berzeviczy E., Nagy Gyuláné és Szőke Sándor. i) Tanháuser, opera nagy aria éneklí Ereczkövy Károly, zongorán kíséri; Marthon Géza. j) Pavelkó Jolán urnő zongora hangversenye. k) Fütty couple és poika, előadja zongora kísérelt mellett Marthon Géza! l) Férfi négyes előadja a férfi kar.

II-dik Rákóczi Ferencz története.

A magyar nép számára írta: Ifjabb Móríc Pál

A biboros főpásztor a felserdült Rákóczi Juliánkat lábával rugdosta meg midőn a fejedelmi szűz édesanyja után vagydott. Midőn az önértetes fejedelem leány nem akart az apáczak kolostori börtönébe bemenni . . . A jó gyám, a biboros főpap, akkor rugdosni, ütlegelni kezdte a nagy csaiád egyik utolsó virágát. Mignem az egyik fegyveres főtiszt közbelépett és megakadályozta a szeretetre méltó gyám további gyalázatos durva bohérságát.

Selyemhaju Ferencz urfi is mostoha sorsban szenvedte a nagy Lipót császár nagy kegyelmét. Tizenket éves volt mar a gyerek és tudta, hogy ő Rákóczi. Szavara ezer és ezer magyar kész kardot rántani, még ezen züllött korszakban is, mi őn a megfélemlített nemzet labancz töredéke lemondott az ország szabad királyválasztási jogáról . . . A jezsovita atyák a fűvesz-tő helyett szilárd tölgyet fedeztek fel benne . . . Daczosnak itétek a gyereket, akiben csak a nemes önértet volt nagy. Pálczázní akartak őt is, de a fejedelmi vér oly fenséggel tört ki, hogy fellepesének híre az udvarig elhatott. A császári pár maga titotta el a jezsovitákat az ilyen alacsonyító büntetéstől . . . Szep szóval tényleg jobban be is halóztak selyemhaju Ferencz nemes lelkét, bizodalmas, becsületes szívét, megis azt kivívtá a gyermek, hogy nehány magyar szolgáját meghagyták mellette. Nőnjével, anyjával is magyarul levelezett. Ott élt mellette az öreg hű esatlós is. Az öreg hajdu regélt, mesélt neki a régi jobb napokról. Az okosfejű kiszagda, ha csak a szemfüles páterektől szabadulhatott, szeretetszonjusan hallgatta a roskatag vén katona reszkető szavát. Ott az idegenben édes volt neki minden magyar szó . . .

De titkolni kellett ezt. Mert a jezsoviták ekkor elpusztítottak volna az öreg esatlóst, pedig az már kardot sem viselt. Botra tamaszkodott, ha kiszagdaja felkereste . . . Az öreg ember már ilyen. Gyöngé a szeme, gyöngé a szíve. Sirva fakadt . . . Vele együtt pityergett kerekképű kis gazdaja is . . . A magyar földet, az édes magyar pusztát, a nótas vitéz népet meglátják e valaha?

Az öreg esatlós mondá:

— Én nem . . .

A kis gazda a jezsovita atyáktól már

és feljebb — 4 mtr. — valamint a legujabb, fekete, fehér és színes Henneberg selymek 60 krtól 14,65 frtig. pr Mtr. — sima, csikos, kockás, mintázott, damast stb.

Selyem blousok-ra

való kelme

(3) 2.35. forint

Menyasszonyi selyem
5 krtól — frt 14.65.
Selyem damast
65 krtól — frt 14.65
Selyem bastruha kelme
egy öltözetre
8.65 frttől — frt 42.75

Foulard selyem mintázott
60 krtól — frt 3.65
Báli selyem
60 krtól — frt 14.65.
Selyem grenadin
80 krtól — frt 7.65.

mtrkent, vám és bérmentesen a házhoz szállítva. Minták azonnal. — Svájcba kétszeres levélpórtó kell.

G. Henneberg selyem gyáros Zürich

cs. és kir. udv. szállító.

sok tudományt tanult. Amde, hogy magyar, ezt nem felejtette itt az ellenséges földön, a kék lakóházában sem. Kis kezével szorongatta a vén hajdu kérges kezét. Gyermek szivében csodálatos sejtelmek támadtak. Ugy érezte, hogy ő még meglátja a magyar földet. Szakadjon bár föl magyarhon minden sebé, ő még oda vissza mén, hol aranytalpas bölcsője ringott, hol őt magyar dal altatta... Szolgátságban szenved a magyarság. Birtokát idegen rabolja. Ő hát vissza mén oda. De akkor megszólal az öreg ágyu a munkácsi vár ormán. Hadd pusztuljon a német. Hadd pusztuljon minden mi idegen, hisz mig magyar él e földön becsstelen magyar az, a ki idegen kézre engedi hazáját.

A gyermek ábrándjaira az öreg esatlós térdre borult kis gazdája előtt. . . . De el! Félre! Kopogás hallatszik. Gyanakodó jezsuita páter közeleg. Németül szólítja a fejedelem fiút. Közeleg a leckeóra. Kis Rákóczi! Ők majd elmondják neked, micsoda elvetemült a rebellis magyar. A kolostor hideg folyosóján, mint a kígyó, oly esőndesen jár és kel a sanda szerzetes. Méregpohár a kezükben. De a szavuk a tanításuk még mérgeesebb . . .

Ilyen nagy volt a kegyelme Lipót császárnak.

— Folyt. köv. —

Szerkesztői üzenetek.

M. F. A cikket nem közölhetjük. Nincs abban semmi, ami a közérdek szempontjából iródott volna. Telve személyeskedéssel s vádakkal. Nem lehetetlen a vádak megfélemlítésnek a valóságnak, de mégis látva közleményének, mint fentebb említettük, nagyon is személyes élet, lapunkban annak helyét nem adhattunk.

F. Gy. A cikket későn kaptuk, s lapunk mai számban térszűke miatt nem jelenhetett meg.

K. Gy. Kolozsvár. Ne tegyen semmit. Kártya-vár volt annak a klikknek a szereplése, mely ma már összedőlt. Az új főispán figyelmét bizonyára nem kerül el, hogy az építész-mérnöki állást olyan egyénnel töltik be, akinek arra a törvényben előírt képzettsége nincs meg. Abban pedig igaz van, ha diplomás ember látja, hogy azért, mert valaki uszály hordozója egy klikknek, jó kortes, s ezek egyedüli érdemei, hogy egy olyan fontos hivatalt — melyre a mai viszonyok között egyáltalában szükség nincs — betöltsön, mint az építész mérnöki állás méltán sóhajthat fel, ez hát az igazság s ezért kiírdtunk éveken át, hogy diplomát szerezzünk! Debreczenben eddig így volt. A Tisza-Bánffy buszár Degenfeld volt főispán sohasem azt nézte, ki arra termelt, hanem ki volt jobb kortes!

OOOO OOO OOOOOOOOO
A legjobb és legmegbízhatóbb
 gazdasági és kerti magvakat
 szállít
Komlóssy Lajos
 (előbb Szabó Zsigmond)
 magkereskedése
 Debreczen, Piacz- Hatvan-u. sarok.
 Árjegyzéket és mintákat kívánatra
 érmentve küld.

Csikes Ernő Rosenthal Dániel

férfi szabó

Debreczen, Főtér 58 szám. Bankpalota.

A tavaszi idényre ajánlja a legújabb divatszerű **Bel és Külföldi szövetekből** dusan felszerelt

üzletét,

hol **Uri, Polgári, Katonai, Papi** és mindenféle **Egyruhák** a leggyorsabban és a legelőnyösebb árak mellett készülnek

gőzmalmában őrlés:

Buza, rozs és kétszeres, ingyen rostálva, pilleltetve vagy simára őrlve **legjutányosabb árban.**

Árpa és tengeri darálás 50 fl. mmkért. Legjobb minőségű kétszeres és szitált buza lisztek, **tengeri árpa, dara, korpa** eladás a malomban, hol kicsinyben is a legolcsóbb árakat számítanak.

Díjmentesen üzemben tartva van az olalmalom az őrlető közönségnek.

Meghívás.

A debreczeni kerületi betegsegélyző pénztár

f. évi márczius 16-án, d. e. 10 órakor

Hajdumegye székházának nagytermében

rendes közgyűlést

tart, melyre a közgyűlési kiküldöttek tisztelettel meghívotnak.

TÁRGYAK:

1. Az igazgatóság pénztári jelentése és a számadások előterjesztése.
2. A felügyelő bizottság jelentése s a felmentvény iránti határozat.
3. Választott bíróság megválasztása.
4. Felügyelő bizottság megválasztása. — Indítványok.

Debreczen, 1902. márczius 5.

Az igazgatóság.

Netaláni indítványok a közgyűlés előtt 8 nappal az elnökségnél írásban nyújtandók be.

Térei József utóda

festék és zsiradék különlegescégi gyári raktára

Debreczenben, Hatvan-utca 13. sz. Hochfelder ház.

Az idény beálltával van szerencsém a n. é. vevőközönségnek dusan felszerelt raktáramból ajánlani u. m.: **olaj és porfestőket**, kiváló finom **lenolaj-kenczét**, valamint **szobapadló és parquett mázokat** a legjobb kivitelben — a legolcsóbb arszámítás mellett

Továbbá van szerencsém ajánlani **Dr. Schönfeld-féle Düsseldorf olaj és aquarell festékoket**, ugyszintén hozzávaló **festővásznat és ecseteket**, melyeket helyben kizárólag csak én árusítok.

Magamat a n. é. közönség további jóindulatába ajánlva, vagyó:

teljes tisztelettel

Térei József utóda.

Osztr. Elemi Biztosító Részvény-Társaság.

Teljesen befizetett részvénytőke 4.000.000 korona.

T. cz.

Debreczen, 1902. márczius hó.

Ezennel van szerencsém b. tudomására hozni, hogy az

Osztr. Elemi Biztosító részvénytársaság

főügynökségét átvetttem és ez intézet számára **tűzbiztosítási** ajánlatokat **épületekre, ingóságokra, áruraktár-, termény és takarmánykészletekre** stb. valamint **gyári és átalány-biztosításokra**, továbbá **balesetbiztosítási** ajánlatokat egyes **egyéneknek**, valamint **csoportoknak** (gyári, kereskedelmi és gazdasági alkalmazottak, egyetek, társulatok, tűzoltó testületek stb.) baleset elleni biztosítása céljából elfogadok. Ugyszintén elfogadok biztosítási ajánlatokat a **törv. szavatosság** anyagi következményei ellen való biztosításra minden állásu és hivatásu személy számára.

Midőn egyszersmind b. tudomására hozom, hogy az általam képviselt társaság **más biztosító vállalattal szemben kötelezettségben nem áll**, kérem, hogy b. bizalmával megtisztelni sziveskedjek, a mit én a **legelőnyösebb feltételekkel** és a legmegtányosabb eljárással mindenkor ki fogok érdemelni. — Kötő tisztelettel

az **Osztr. Elemi Bizt. Részv. Társ.** debreczeni főügynöksége

Emerich Arnold Arany János-utca 36.

A Gazda és Kertészkedő közönség

szíves figyelmébe ajánlom új üzlethelyiségemben **Kossuth-utca 7.** ujonnan felszerelt és tetemesen meg bővített

Magkereskedésemet

Nagy raktár mindenemü gazdasági magvakban, mint arankamentes francia, olasz és magyar luczerna, quedinburgi répmagvak, takarmány fűmagvak, pászit magvak, konyhakerti és virágmagvak.

Teljesen friss 1901. évi termés. 1902. évi vetésre szánva.

Kontsek Géza

magkereskedésében.

Debreczen, Kossuth utca 7.

Értesítés.

Tisztelettel alulírott értesitem a n. é. közönséget, hogy a **Varga és Flaschner** cégből kileptem és a hosszú évek során át előnyösen ismert

Kárpitos és Diszító üzletemet

helyben, a **Piacz-u 55. sz. a.** a Hungária kávéház mellett rendeztem be, ahol is megbízásokat minden e szakmába vágó párnázási munkák, díszítések (decoratiók), salon berendezések, ebédő és háló ottománokra, valamint a legújabb angol bermunkákra elfogadok és azokat saját szakszerű vezetésem mellett a legbizalmasabban és olcsóbban mint bárhol — eszközölök.

Az eddigi szíves pártfogásért köszönetet mondva, ajánlom magamat a nagyérdemű közönség további jóindulatába.

Kiváló tisztelettel

Flaschner György

kárpitos és diszító.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy az állam vasúti pályatest melletti I. II. III. IV. sz. farraktári helyek — esetleg más raktári, vagy konyhakertészeti célra is, az ugynevezett „Rabkert“ 1 1/2 hold föld az 1902 év március hó 12 napján d. e. 9 órakor a városház nagy tanácsstermében tartandó nyilvános árverésen a leg többet ígérőnek haszonbérbe kiadatni fognak.

Az árverelni szándékozók a feltételeket a számvétségénél a hivatalos órák alatt megtekinthetik, árverésük pedig tartoznak a kiküldési ár 10%-át készpénzben, vagy megfelelő óvadék képes értékpapírban az árverelő bizottság kezéhez bantpénzül letenni.

Debreczen 1902. márcz. 3.

A városi tanács.

Szobapadló és lakkok

legolcsóbban beszerezhetők **NEUMANN** és **WEISZ** festék, szerszám és fourir gyári raktárában **Hatvar-u. 5.**

Szép bajusz

nyerhető rövid időn a híres „Hajduságpedrő“ használata által. Egy doboz 40 fl. Kapható Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerárában, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél **H.-Szoboszlón**

Ha pénzre van szüksége tessék egész bizalommal megkeresni **Rácz Béla** bank. biz. irodáját ahol kölcsönök betáblázásra III helyre is, esetleg személy hitelre, földbirtokosok ház és szőlőtulajdonosok, valamint 1600 kor. felül fixfizetéssel bíró hivatalnokok részére a legjobban és gyorsan kieszközöltetnek. Többféle tartozásokat egy helyre convertál. Töketörlesztéses kölcsönök, minden száz korona után földbirtokra 50 évre tőke és kamatban félevenként 2 kor. 35 fl. és 30 évre 3 kor. 30 fl. fizetendő. Bővebbet : Debreczen, Hunyadi-u. 19. (volt Kisvárad, vasut utca.)

Allamilag ólomzáralt kiváló minőségű **ARANKAMENTES**

LUCZERNA MAGOT

ARANKAMENTES

lőhere magot,

megbízható **QUEDLINBURGI** termelőtől beszerezett

valódi **Oberndorfi** sárga

„Mammuth vörös óriás és

„Olajbogyó alaku aranysárga

Legnehezebb faju **ANGOL PERJÉT**, valamint friss termésü

konyhakerti és virágmagvakat

jutányos árban ajánl

GERÉBY FÜLÖP UTÓDAI cég

DEBRECZEN.

Vidéki megbízásokat a legpontosabban eszközölünk.

Meghívás.

A Debreczeni Pinczér Egylet Betegsegélyző Pénztára 1902. évi március 14-én, pénteken éjjel két órakor tartja az Angol királynő vendéglő külön belső helyiségében

kilenczedik évi rendes közgyűlését,

melyre a közgyűlési kiküldötteket, általában a pinczér egyleti betegsegélyző pénztár tagjait, továbbá az érdeklődőket ezuton is tisztelettel meghívja

az igazgatóság.

1. A közgyűlési jegyzőkönyvet hitelesítő 3 tag választása,
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése.
3. Az 1901. évről szóló pénztári kimutatás és mérleg-számla előterjesztése.
4. Az igazgatóság és felügyelő bizottság felmentése iránti határozathozatal.
5. 5 közgyűlési kiküldött, 2 rendes igazgatósági tag, 3 felügyelő bizottsági tag választása.
6. Esetleges indítványok, melyek a közgyűlést megelőzőleg 48 órával írásban bejelentetnek.

MIHALOVITS ISTVÁN gyógyszerárára a „Kigyó“-hoz Debreczenben.

MOLLITERGIN

Arcc- s kézbőr finomító s szépítő szer.

A „Mollitergin“ teljesen ártalmatlan alkotórészekből álló (tehát sem higanyt, sem ólmot, sem egyéb fémeket nem tartalmazó) oly bőrfinomító s szépítő szer, mely nem szíroz s míg ártalmatlanságra nézve teljesen megegyezik a krémcelesté, vaselin, glicerin, addig hatás tekintetében jóval fölülmulja azokat.

Hatása rögtön! Az arcc- s kézbőrt puhává, fehérré s üdévé teszi. Bármikor, tehát nappal is használható. Nem rostja az arccbőrt, mint a fémeket tartalmazó arcckenőcsök. Elmulasztja rövid időn a szeplőt, májfoltot, pürsenést, pattanást, mitesszereket s a könnyebb bőrbajokat. Ki imítja a ráncokkal teli arccot.

Használati utasítás. Az arccot s kezeket bármint szappannal (legjobb a mandola vagy kissé szagosított házi szappan) langyos vízben megmossuk, puha törülővel szárazra töröljük s ekkor jól bekenjük „Mollitergin“ nel. A kenést mindaddig folytatjuk, míg a bőr a fojradékot be nem issza. Nappali használatkor a bekent arccot s kezeket tíz s rizsperba mártott ruhával töröljük meg.

Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.

Készítő hely s főraktár **Mihalovits I.** gyógyszerárára a „Kigyó“-hoz Debreczenben.